

MOLBE I SAVETI POTENCIJALNIM AUTORIMA RUKOPISA ZA JOURNAL ON PROCESSING AND ENERGY IN AGRICULTURE – PTEP

POŠTUJTE UPUTSTVO

Pre početka pisanja ili priređivanja rukopisa za naš časopis potrebno je svaki put pogledati uputstvo za pisanje rada koje se nalazi na sajtu društva (stranica na kojoj je časopis). Molimo vas pregledajte to uputstvo. To vas molimo i savetujemo vam jer se prave grube greške. Te greške proističu iz rutine pisanja radova. Međutim, previđa se da svaki časopis ima svoje specifičnosti, bez obzira na prihvaćene svetske standarde. Nemojte tehnički pripremati rad tako što gledate u neku od prethodnih svezaka našeg časopisa. Mi povremeno promenimo ponešto, tako da treba pratiti aktuelno uputstvo.

Posebno se ističu greške autora sa srpskog i hrvatskog jezičkog područja. Naš časopis je u uputstvu datom na srpskom jeziku predvideo da REZIME ne bude puki prevod apstrakta sa engleskog (100-150 reči). U uputstvu molimo autore da tekst rezimea (srpski, hrvatski ili bošnjački) bude širi i sadržajniji (200-250 reči), kako bi se čitalac, koji ne poznaje dobro engleski, upoznao sa sadržajem rada i ocenio da li da proučava celovit rad.

Molimo autore da obrate pažnju i na druge tehničke detalje kao što su naslov (obavezan prevod na srpski, hrvatski ili bošnjački), afilacija, autori, reference i dr. Vrlo često se ne vodi računa o ovim detaljima, kako je traženo uputstvom.

Veoma je važno da grafički deo rukopisa (slike, fotografije i dijagrami) budu jasni i vidljivi. Ako se sa slike ne vidi ništa bitno, sliku ne treba stavljati u rukopis. Treba se truditi da tekstovi na slikama budu čitki, a da fontovi budu bliski veličini fonta u tekstu rukopisa. Slika, zajedno sa potpisom slike treba da je celovita informacija.

RUKOPISI KOJI NE BUDU NAPISANI PO UPUTSTVU (I SADRŽAJNO I TEHNIČKI) NEĆE BITI UZETI U PROCEDURU RECENZIRANJA!

PLAGIJATI I PLAGIJARENJE

U ovoj oblasti pooštrava se kontrola. Sada postoje programi za kontrolu i utvrđivanje ponavljanja tuđih i sopstvenih tekstova iz drugih radova. Opšta praksa je da se toleriše do 35% ponovljenog teksta uz obavezno citiranje. Vodite računa da program kontrole ponavljanja teksta

uočava i pojedine fraze (segmente teksta) i njih “zacrveni”. Prema tome, ubuduće treba da jako brinete o ovome i kod nas, ali i u drugim časopisima. Supervizori našeg časopisa (CEON – Centar za evaluaciju u obrazovanju i nauci, Beograd) kontrolišu nas, ali se nadam da ćemo uskoro i mi već u prvom pregledu rada proveravati ovo i odmah eliminisati rukopise sa velikim udelom (u procentima) plagijarenja i plagijata. Za sada će takvi radovi biti opozivani naknadno, što je nepovoljno za autore.

ENGLESKI JEZIK

U redakciju stižu rukopisi veoma raznolikog kvaliteta engleskog jezika. Ne navodimo slučajeve kada su nam poslani rukopisi koji su prevedeni “google” prevodiocem. Takve rukopise odmah odstranjujemo i ne prihvatamo taj rukopis u razmatranje naknadno, bez obzira kakav je kvalitet u ponovljenom tekstu. Smatramo da je prethodno učinjen nekorektan pokušaj prema redakciji.

Molimo autore da nakon prevođenja na engleski, ili direktnog pisanja na engleskom, obavezno primene “Spelling and Grammar”. To će svakako smanjiti broj gramatičkih i pravopisnih grešaka. Prihvaćeni radovi obavezno idu na lektorisanje engleskog jezika (ali ne na ponovno prevođenje). Ako imate problem sa prevodom na engleski možemo vam pomoći da angažujete naše saradnike za engleski jezik (predavači engleskog na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu).

PARAMETRI I JEDINICE

Često se prave greške i kod ispisivanja veličina i jedinica uz te veličine i u engleskom i u srpskom jeziku. Kada je **srpski jezik** u pitanju **pravilno** je da je jedinica odvojena od broja, npr. **125,8 kg** (a ne 125,8kg ili 125.8 kg). Iz ovog primera se vidi da se i decimalni zarez, u srpskom, hrvatskom i bošnjačkom jeziku, piše kao zarez. Važno je zapamtiti dva izuzetka, a to je pisanje veličine uz koju idu jedinice procent ili stepen (ugao, Celzijusa, Briksa is). **Pravilno je 24,8% i 156,4°C**. Dakle, nema razmaka posle broja! To je specifičnost srpskog pravopisa.

U engleskom jeziku **decimalni zarez se piše kao tačka**, a jedinica su uvek odvaja od brojčane vrednosti. **Na engleskom je pravilno: 125.8 kg**,

24.8 % i 156.4 °C. Vidi se da nema izuzetaka i sve jedinice se pišu odvojeno.

PARAMETRI I VELIČINE STANJA

Skoro u svim radovima analiziraju se razne fizičke i druge veličine koje su povezane sa nekom materijom. Najčešći primeri su temperature, brzina, gustina i dr. Na žalost, veoma često to se pogrešno piše. **OBAVEZNO PRAVILO U FIZICI JE DA SE VELIČINA STANJA ILI PARAMETAR PROMENE STANJA (PROCESA) POVEZUJU SA MATERIJOM.** Najčešći **nepravilan primer** je kada se kaže **temperatura sušenja (drying temperature)**. Ova greška je kao epidemija! Ima je i u vodećim svetskim časopisima (M21), doduše ne u *Drying technology* i sl. To je nepravilno, jer se iz ovog iskaza ne zna da li je to temperatura vazduha za sušenje, temperatura materijala koji se suši, temperatura materijala sušare, temperatura nekog grejača, grejnog medijuma u sušari itd. Pravilno je reći **temperatura vazduha na ulazu u sušaru**, ako se na to misli. Treba reći: srednja brzina vode u cevi, nasipna gustina semena, relativna vlažnost okolnog vazduha, električna provodnost tkiva kruške itd. Takođe, treba reći: promena entalpije vode, promena temperature vazduha i sl. **UVEK TREBA NAVESTI MATERIJU NA KOJU SE ODNOSI VELIČINA!**

Vrlo često se u rukopisima pojavljuju greške u korišćenju jedinice procent (%). Zapamtiti zauvek: procent je jedinica, a ne naziv parametra ili veličine. Nepravilno je reći procent nečistoća je 2,5% (“procent nečistoća je dva zarez pet procentata”?!). Treba napisati udeo nečistoća je 2,5%. Ponekad se može tolerisati fraza procentualni udeo, ali je, ipak, dovoljno reći udeo.

Sve prethodne sugestije se odnose na rukopis za delove i na srpskom i na engleskom jeziku.

Ukazujemo i na često pogrešno korišćenje reči “weight” (težina). Ona se vrlo često pogrešno koristi kada treba da se kaže mass (masa). Nepravilno je napisati: “weight of sample is 1,5 kg”. Treba napisati “mass of sample is 1,5 kg”. Ovu grešku najčešće prave prevodioci i lektori engleskog jer je tako u dosta engleskih rečnika. To je greška zato što je ovde reč o fizici, koja dobro razlikuje masu od težine, za razliku od prevodioca. Ovo je pravilno: “weight of sample is 25 N”.

OPTIMALNOST

Reč “optimalno”, “optimalna veličina” i sl. se veoma često nekritički upotrebljava. Svaka upotreba ove reči treba da je promišljena i pažljivo

upotrebljena. Na televiziji i u običnom životu ova reč se veoma nepravilno koristi (političari, voditelji programa, nadstručnjaci i dr). Za pravilno korišćenje ovog pojma treba proučiti šta ona znači u naučnom metodu, linearnoj algebri, operacionim istraživanjima, finansijama i dr. **REČ OPTIMALAN SE MOŽE UPOTREBITI U TEKSTU SAMO UZ NAVOĐENJE KRITERIJUMA OPTIMALNOSTI I JASNOG DOKAZA DA JE SPROVEDENA NUMERIČKA ILI ANALITIČKA OPTIMIZACIJA.** Na primer: Optimalno rešenje uz kriterijum minimuma troškova proizvodnje. Ili: Optimalno rešenje uz kriterijum maksimuma energetske efikasnosti. Još jedna velika greška u vezi ovog izraza se povremeno javlja. Reč “najoptimalniji” se ne sme koristiti u ozbiljnim stručnim tekstovima i raspravama. Optimalan je nešto što je po svojoj prirodi “naj”. “Optimalno” nema superlativ!

LITERATURA (REFERENCES)

Ako ste odlučili da svoj rukopis pošaljete u neki časopis na objavljivanje nepristojno je ne navesti ni jedan literaturni izvor iz tog časopisa. Pa čak i to da zanemarimo, onda se postavlja pitanje zašto šaljete rukopis u časopis u kome nema radova iz oblasti iz koje je vaš rukopis. I mi to očekujemo. Smatramo da je normalno da citirate nešto iz časopisa u koji šaljete rukopis (najmanje jedan citat, ali je poželjno i više). Većina časopisa u svetu vam, u takvom slučaju, vraća rad sa obrazloženjem da rad nije interesantana za njih. Neće vam reći pravi razlog. U ocenjivanju časopisa ova stavka je dosta važna. Isto tako autori koji citiraju naš časopis u drugim, a naročito u časopisima sa SCI liste, biće privilegovani kod nas. Mi, naravno, imamo diskretno pravo na to.

U velikom broju radova literatura se ne navodi kako je dato u upustvu. Ponavljamo, svaki časopis ima svoje uputstvo za navođenje literature. Naše uputstvo je u skladu sa svetskim standardima, s tim što ima nekoliko uobičajenih formi navođenja literature u svetskim časopisima. Mi smo odabrali ovaj i najemu insistiramo. Obratite pažnju na svaku tačku, zarez i ostale znake interpunkcije i pisati kao u primeru u uputstvu.

U ime redakcije

Mirko Babić, glavni i odgovorni urednik